ANG Paghimakas
PAHAYAGAN SANG PARTIDO KOMUNISTA SANG PILIPINAS ★ ISLA SANG NEGROS
GINAUBAYAN SANG MARXISMO-LENINISMO-MAOISMO
OKTUBRE 2025

EDITORYAL

Nagapabilin nga damgo ang matuod nga reporma sa duta sa idalum sang rehimen US-Marcos

SA TUNGA-TUNGA SA TERMINO NI Marcos Jr, nagalala ang malawig na nga problema sa kawad-on sang duta. Bisan pa sa pasalig sa pagpanagtag sang duta, ang matuod nga pagpanag-iya sang duta nagapabilin nga ara sa pipila. Sa isla sang Negros, ang permanente nga krisis sang nagahari nga sistemang mala-kolonyal kag mala-pyudal padayon nga adlaw-adlaw nga nagalala, nagasingki ang paghimulos kag pagpamigos batuk sa pumuluyo, ilabi na sa mga mangunguma kag mga mamumugon sa kampo.

Paagi sa pakitang-tao kag peke nga mga programa sang SPLIT (Support to Parcelization of Land for Individual Titling) kag NAEA (National Agrarian Emancipation Act) sang US-Marcos nga rehimen ginligalisa ang pagpang-agaw sang kadutaan. Hungod nga ginatiplang ang mga lehitimo nga Agrarian Reform Beneficiaries (ARBs) sa tabon sang 'repormang agraryo'. Sa pagkamatuod, ang kakulangan sang suporta sang reaksyonaryong gobyerno sa sektor sang agrikultura sa tunga sang nagatimbuok nga mga presyo, upod pa sa matiplangon nga mga programa, nagahatag ligwa nga makonsentrar ang kadutaan sa kamot sang pipila ka mga kumprador-agalon mayduta sa isla.

Paagi sa pagmanipular sa istatistika, nagapahambog ang reaksyonaryong gobyerno nga 30,311 ka ektarya na lang ang nabilin nga inugpanagtag halin sa kabug-osan nga 235,725 ektarya nga inugpanagtag nga kadutaan sa Negros Occidental. Sugod 2013 ining siling mga 'ginpanagtag nga mga kadutaan' wala na sa kamot sang mga ARB tungod sa tuman ka nubo nga presyo sang ila mga produkto kag mahal nga gasto sang mga kinahanglanon kag mentenans sa pagpanguma kag masami nga malubong sila sa utang agud maapas ining galastuhan.

Nagalab-ot sa 380,000 ang

"Nagapabilin..." sundan sa pahina 2

#NPANegrosOffensives:
27 ka aksyon militar sang NPA, p3

Papel sang armadong rebolusyon sa pagpabaskog sang kontrapyudal nga paghimakas, p6

ISKULHAWS:
"Wala sang bisan ano ka baskug nga gahum ang makalutos sa kusog sang pumuluyo kag rebolusyon", p9

"Nagapabilin..." halin sa pahina 1

mamumugon sa kampo sang *monocrop* nga industriya sang kalamay sa isla sang Negros. Padayon sila nga ginapigos paagi sa paglansang sa ila sa atrasado nga moda sa pagpanguma samtang nagakabuhi sa tuman ka nubo nga sweldo. Mayoriya sa ila gina-dingutan sang ila mga benepisyo kag nahigot sa kontraktwal nga pagtrabaho kag sistemang pakyaw.

Ang mga mamumugon sa sentral nagaantus sang kasubong man nga kahimtangan, sa diin halos 80% ang nagapabilin nga kontraktwal, daw haluson mabuhi sa ₱515 nga sweldo kada adlaw.

Dugang pa, nagdugang sa ila pag-antus ang asod-asod nga nag-igo nga natural nga mga kalamidad. Ang nagalawig nga pagkaging sang kadutaan, pagpamiste sang *armyworms* kag RSSI sa mga asyenda, kag ang sunod-sunod nga paglupok sang Mt. Kanlaon kag sini lang sunod-sunod nga mga bagyo nagpanghalit sa mga kaumhan tungod sa pagbaha.

Samtang, masako ang rehimen sa pagpatuman sang *neoliberal* nga mga proyekto sang komersyal nga agrikultura, ekoturismo, pagmina kag iban pa. Isa sa mayor nga halimbawa ang plantasyon sang *oil palm* sa Candoni, Negros Occidental nga nakahalit na sa mga kadutaan sang mga mangunguma kag gagmay nga mga plantador sang tubo. Ini tanan para sa pang-ekonomiya nga interes sang imperyalismo kag ila lokal nga alipures nga mga kumprador-agalon mayduta.

Ang kawad-on sang kadutaan permanente nga problema sang isa ka mala-kolonyal kag mala-pyudal nga sistema. Agud maseguro ang barato nga hilaw nga materyales kag barato nga kusog pangabudlay, pwersa nga gina-imposar sang US ang iya kontrol sa iya neokolonya kasubong sang Pilipinas. Magapabilin ini nga problema sang mayoriya sang populasyon—mga mangunguma—tungod kinahanglan nga monopolyohon sang imperyalismo kag pyudalismo ang kadutaan agud segurohon nga mapabilin ang pang-ekonomiya nga interes sang nagahari nga sahi.

Samtang, ginagamit sang mga burukrata kapitalismo ang estado agud ipaseguro nga ang mga mangunguma kag mamumugon padayon nga harason kag mapahipos. Nagaserbe ang AFP kag PNP bilang ila unipormado nga mga mersenaryo agud punggan ang pag-alsa sang mga mangunguma—ilabi na subong nga pursigido ang US nga todo-larga nga gyerahon ang China, nga ang Pilipinas isa sa iya taktikal nga detatsment militar.

Ang sini lang nabuyagyag nga korapsyon sa mga proyektong imprastruktura sang reaksyonaryong gobyerno tinipik lang sang pangkabug-osan nga problema. Ang ginpangabudlayan nga kwarta sang pumuluyo, nga gingarnatsar sang mga burukrata para sa ila kapritso sulit-sulit nga magatuhaw nga penomenon. Kalakip diri ang mga Barangay Development Program nga ginapamunuan sang maanomaliya nga NTF-Elcac. Ang ginatikal sini nga mga 'proyekto pang-komunidad' kag 'suporta sa mga anay rebelde' napun-an sang korapsyon sang matag-as

"Nagapabilin..." sundan sa pahina 3

OKTUBRE 2025

ANG Paghimakas

Nagapasalamat ang *Ang Paghimakas* sa mga kontribusyon agud mangin madinalag-on ang ini nga isyu. Sa pagpauswag sang aton *Ang Paghimakas*, ginapangabay sa tanan nga bumalasa nga padayon nga mag-amot sang mga balita, piktyur, istorya kag iban pa nga sinulat. Nagapangayo man kami sang inyo mga suhestyon kag komentaryo paano pa gid ini pauswagon.

angpaghimakas@protonmail.com

negrosrevportal.wordpress.com

AP Kaundan

Mangunguma, hors de combat ginpatay sang AFP, p5 • Pula nga pagsaludo sa pagtaliwan ni Kaupod Luis Jalandoni, p7 • Anibersaryo sang NPA, ginsug-alaw, p8 • Hustisya ang singgit sa pagpatay sa mga kadre sang Partido, p8 • Mabinay 6, nahilway na, p10 • Mga PDL sa NODJ nagprotesta, warden ginpahalin, p11 • CDO batok oil palm, kadalag-an sang mangunguma, p11 • Pagsaulog sang makasahi nga paghigugma, lubos nga pag-isa sang masa, NPA kag Partido, p12 • Balita sa Isla, p13 • Sa Matuod Lang, p13 • Mga protesta sa Cebu, p14 • Mga Martir sang Agosto sa Panay, ginkomemorar, p15 • Indi malingkang nga panindugan para sa rebolusyon, p16 • Pagrespeto sa kinamatarung sang nadakop nga mga NPA, ginpanawagan, p16 • Kasama ko, Mahal ko, p17 • Paghimo sang lagundi syrup, p18

27 ka aksyon militar sang NPA, 11 ka armas nakumpiskar

SANDIG SA UBAY SANG IKATATLO nga Kahublagan Panadlong nga ginapangunahan sang Communist Party of the Philippines (CPP), nagabuylo ang mga aksyon militar sang New People's Army (NPA) sa isla sang Negros. Ini sa pihak sang pagbubo sang madamuan nga tropa sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa mga erya nga nasakupan sang mga larangan gerilya sa bilog nga isla kag sa bag-o lang nga deklarasyon ni 3rd Infantry Division Commander MGen. Michael Samson nga "wala na sang aktibo nga larangan gerilya sa bilog nga isla."

Halin sang Marso tubtob Oktobre, 27 ka aksyon militar ang natigayon sang mga Pulang hangaway nga nakaganar sang isa ka *high powered rifle* (HPR), isa ka Ingram *submachine gun* kag siyam ka manubo nga armas, mga magasin, mga bala kag iban pa nga mga kagamitan militar. Indi man magnubo sa napulo ang kaswalti sang AFP sa amo nga mga opensiba.

Sang Septyembre 4, gin-ambus sang mga Pulang

"Mapanghalit..." sundan sa pahina 4

"Nagapabilin..." halin sa pahina 2

nga opisyal sa militar kag ila mga alyado sa lokal nga gobyerno.

Ang tuman nga kapintas kag terorismo sang estado nga nagsingki sa idalum sang administrasyon ni Marcos Jr nagpakita sa mga mangunguma nga kinahanglan sila kolektibo nga maghimakas. Ang kawad-on sang duta, nangin matambok nga duta agud mapukaw, maorganisa kag mapahulag sila sa demokratikong rebolusyon sang banwa, nga mayormente isa ka rebolusyon agraryo nga nagatuyo nga ipatuman ang matuod nga reporma sa duta upod sa pungsodnon nga industriyalisasyon agud mahilway sa kadena sang imperyalismo.

Ang pagsaulog sa bulan sang Oktubre sang Pungsodnon nga Bulan sang Pesante, kaupod sa panawagan nga pabaskugon ang mga paghimakas masa para mauntat indi lang ang problema sa kawad-on sang duta, kundi lakip ang tanan nga dagway sang pagpamigos kag pagpanghimulos. Solo ang rebolusyon agraryo ang makapa-untat kag makabugras sang madugay na nga higot sang pyudalismo kag mala-pyudalismo. Ang DRB una kag labaw sa tanan, isa ka inaway sang mga pesante.

Gani, dapat nga pasingkion ang paghimakas sang mga pesante. Matag adlaw ginadugangan tangkas sang inutil, ipokrito, kag parasitiko nga rehimen US-Marcos ang rason sang pumuluyo nga maghugpong kag magpamatuk. Ang mga organisasyon sang pesante upod sa iban nga sektor, dapat padayon nga magdamo kag bahaon ang karsada sang magahod nga panawagan batuk sa tiraniya sang estado kag sistematiko nga pang-ekonomiya kag pulitikal nga kapintas sa tunga sang indi na maagwanta nga sosyo-ekonomiko kag makatawo nga krisis.

Ang AFP-PNP padayon nga himuon nga pang-atake nga idobuang sang nagahari nga sistema kag sabotahedor sang paghimakas sang mga pesante. Apang, sa pihak nga bahin, ang ila padayon nga paglapas sa tawhanon nga kinamatarung sa mga kasyudaran kag kaumahan amo ang madamuan nga magapang-rekrut sang pumuluyo nga mag-upod sa NPA.

Samtang padayon nga ginawasak ang palangabuhian sang pumuluyo kag kapalibutan sang *neoliberal* nga mga proyekto, ginapakita sini ang importansya sang istorikal nga kakinahanglanon kag indi na malikawan nga armadong rebolusyon bilang solo nga solusyon.

Kaangot sa Ikatatlo nga Kahublagan Panadlong, ang mga Pulang kumander kag mga kadre sang Partido dapat matalum nga tasahon ang kahimtangan. Dapat kritikal nga maksimisahon ang materyal nga kondisyon agud liwat papagsikon kag mas nga pabakuron ang Partido kag Pulang hangaway. Samtang padayon nga nagalala ang krisis sa mala-kolonyal kag mala-pyudal nga sistema, katungdanan sang NPA bilang mayor nga armas sang Partido nga makig-away batuk sa pagpamigos kag pagpanghimulos, kag inhustisya, agud malab-ot ang kadalag-an sang rebolusyon.

"Mapanghalit..." halin sa pahina 3

hangaway sa idalom sang Romeo Nanta Command-(RNC-NPA) ang naga-operasyon nga tropa sang 94th IB upod sang CAFGU kag mga traidor sa rebolusyon sa Sityo Balao, Brgy. Tan-awan, Kabankalan City, Negros Occidental. Tatlo ang kaswalti sang nasambit nga militar lakip ang duha ka mga traidor sa rebolusyon.

Suno kay Ka Dionesio Magbuelas, tagpamaba sang RNC-NPA, nga ang amo nga opensiba nagapamatuod nga ang lupok sang armas sang mga Pulang hangaway ang magahatag sang hustisya kag magahilway sa bilog nga pumuluyo.

Sunud-sunod man ang operasyon haras nga ginlunsar sang tatlo ka larangan gerilya sa isla. Ini gintigayon sang Leonardo Panaligan Commmand (LPC-NPA) batok sa naga-operasyon nga tropa sang 62nd IB sadtong Hunyo 14 sa Brgy. Imelda, Guihulngan City, Negros Oriental; sang Armando Sumayang Jr (ASJC-NPA) batok sa nagatiner nga pwersa sang 15th IB sa Sityo Patol, Brgy. Caliling, Cauayan, Negros Occidental sadtong ikaduha nga semana sang Agosto.

Samtang, isa ang kompirmado nga patay kag isa ang pilason sa hanay sang 79th IB sa operasyon haras nga gintigayon sang Roselyn Jean Pelle Command (RJPC-NPA) sadtong Septyembre 14 sa Purok 5, Brgy. X1 (Gawahon), Victorias City, Negros Occidental.

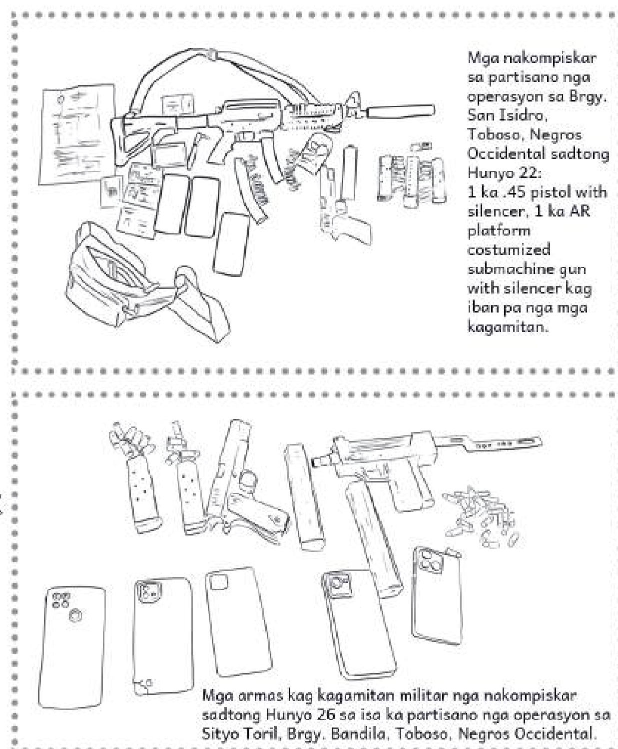
Subongman, 22 ka mga punitibong aksyon ang natigayon sang mga Pulang hangaway sa sulod sang walo ka bulan. Ginhimo ini agud sa pagtinlo sang mga espiya sang militar sa sulod sang mga larangan gerilya lakip man ang mga malain nga elemento kaangay sang mga *rapist*, mga *goons* sang mga agalon mayduta, mga kawatan kag mga nagapalapta sang iligal nga droga nga nagtuga sang dako nga kahalitan sa pumuluyo kag sa bilog nga rebolusyonaryong kahublagan.

Agud mauntat ang perwisyo nga dala sang makahalit nga mga proyekto sa pangabuhian kag kapalibutan, ginparalisa sang yunit sang RNC-NPA ang mga ekwipo nga ginagamit sa kwari sa Sityo Medel, Brgy. Carabalan, Himamaylan City, Negros Occidental sadtong Hulyo 4. Ang amo nga kwari nakahalit sa Paniplan River nga amo ang ginahalinan sang irigasyon sang talamnan sang mga mangunguma kag dugang nga nagadalom ang suba rason nga mabudlay na tabokon sang pumuluyo.

Siling ni Ka Maoche Legislador, tagpamaba sang Apolinario Gatmaitan Command (AGC-NPA), ang rehiyunal nga kumand sang NPA sa isla sang Negros, nga ang mga serye sang aksyon militar sang NPA nagapakita "indi lang sa nagasaka nga kapasidad sang mga Pulang hangaway nga maglunsar sang mga opensiba nga aksyon ilabi na malapit sa mga haywey kag sentro sang banwa kundi sang mas nagalapad kag nagadalom nga suportang masa."

Samtang, nagpaguwa sang mga pahayag ang mga nagkalain-lain nga organisasyon sa idalom sang National Democratic Front (NDF)-Negros bilang pagpaabot sang ila kalipay sa mga opensiba sang NPA agud masabat ang ila madugay na nga demanda sang hustisya kag kahilwayan batok sa pagpanghimulos kag pagpamigos. AP

Mga nakompiskar sa partisano nga operasyon sa Brgy. San Isidro, Toboso, Negros Occidental sadtong Hunyo 22: 1 ka .45 pistol with silencer, 1 ka AR platform costumized submachine gun with silencer kag iban pa nga mga kagamitan.

Mga armas kag kagamitan militar nga nakompiskar sadtong Hunyo 26 sa isa ka partisano nga operasyon sa Sityo Toril, Brgy. Bandila, Toboso, Negros Occidental.

Mangunguma, hors de combat ginpatay sang AFP

BRUTAL NGA GINPATAY SANG MGA tropa sang 94th IB si Junjun Binoy, 24 anyos, isa ka mangunguma, sadtong Hunyo 6, sa Sityo Bugtangan, Brgy. Buenavista, Himamaylan City, Negros Occidental. Ginkadtoan sang nasambit nga militar si Binoy sa iya kamalig kag gintiro. Baliskad sa ginpagwa sang militar nga may engkwentro sa sina nga panahon. Samtang ila man ginpahog, ginpahapa kag gintayaan sang armas ang amay ni Binoy nga si Judy.

Suno kay Ka Dionesio Magbuelas, tagpamaba sang Romeo Nanta Command-New People's Army (RNC-NPA), gingamit sang 94th IB ang ila pabalik-balik nga *script*, sa porma sang pekeng engkwentro para hinabonan ang ila pagpamatay.

Subongman, sa Guihulngan City, Negros Oriental, ginpatay sang mga pwersa sang 62nd IB ang isa ka pilason nga Pulang hangaway pagkatapos sang engkwentro sa tunga sang Leonardo Panaligan Command -New People's Army (LPC-NPA) batok sa nasambit nga militar sa Sityo Lupo, Barangay Humayhumay sadtong Mayo 1.

Buhi pa sang gindakop si Tony "Ka Pidol" Pahayahay, 62 anyos, sang mga soldado, apang ila ini gindayonan bisan wala na sang ikasarang nga magbato.

Sa pahayag sang Leonardo Panaligan Command (LPC-NPA), lubos nga ginkondenar sini ang pagbayolar sang 62nd IB sa laye sang gyera kag internasyunal nga makatawo nga laye.

Samtang, gintiro man sang 62nd IB si Benjie Ferolino, isa ka mangunguma, samtang nagapakaon sa iya baboy sa Sityo Gusa, Barangay Budlasan, Canlaon City, Negros Oriental sadtong Agosto 23.

Sa Southwest Negros, tatlo ka mga mangunguma ang iligal nga gindakop sang 15th IB sadtong bulan sang Septyembre. Napatay sa kaakig kag kahangawa ang isa ka amay bangud iligal nga gin-aresto sang 15th IB ang iya anak nga may problema sa pamensaron sa Sityo Gut-ak, Brgy. Abaca, Cauayan, Negros Occidental. Samtang, duha naman ka mangunguma sa Sityo Pinus-an, Brgy. Camindangan, Sipalay City, Negros Occidental ang gindakop kag yara pa sa kustodiya sang 15th IB.

Halin Marso tubtob Oktobre, madamo nga pumuluyo ang ginpahog, ginharas kag nakaagum sang intimidasyon. Ginpilit sila sang pasista nga AFP nga paakuon ukon pasibangdan nga mga tagasuporta sang NPA.

Bangud sini, duha ka biktima ang grabe nga nahalitan sa pagpangharas sang 79th IB sa Northern Negros. Napatay si Lolita Reman, 60 kapin ang edad, bangud sa grabe nga troma nga iya naaguman sa pagpangransak sang nasambit nga militar sa ila balay sadtong Mayo 20, sa Sityo Toril, Brgy. Bandila, Toboso, Negros Occidental. Samtang na-istrok si Boyet de Asis, matapos nga ginpahog sang mga soldado sadtong Mayo 23, sa Sityo Kapanuyan, Brgy. Minapasok, Calatrava, Negros Occidental.

Anum naman ka insidente sang pagpangastigo kag pagpangtaya sang armas ang ginhimo sang militar sadtong Hunyo sa Himamaylan City kag sa Guihulngan City sadtong Hunyo kag Septyembre. Ini ginhimo sang militar sa tion sang ila pag-imbestigar sa pumuluyo agud pilit nga magkooperar ukon magtug-an sa ila sa nahamtangan sang NPA.

Kalapasan man sa tawhanon nga kinamatarung kag internasyunal nga makatawo nga laye ang pagtenir sang tropa militar sa mga pampubliko nga istruktura kaangay sang *barangay hall*, *gym*, eskwelahan lakip na ang mga simbahan kag kabalayan sang pumuluyo. AP

Papel sang armadong rebolusyon sa pagpabaskog sang kontrapyudal nga paghimakas

MALAWIG NA NGA PANAHON ANG pag-antus sa kapigaduhon sang mga mangunguma sa Barangay Santan, sa isa ka banwa sang Negros Occidental, bangud sa paghugakom ni Bruno, isa ka *warlord*, sang duta nga ila ginatalauma kag ginapuy-an.

Nakaagum ang mga mangunguma sang lain-lain nga pagpang-ipit kaangay sang pagpang-gabot kag pagpakaon sa kasapatan sang ila mga pananom. Ang pinakagrabe pa, nagapang-agaw si Bruno sang ila duta, nagapamahug, nagapangtaya sang armas kag nagapamatay sa bisan sin-o nga mag-giit sang ila kinamatarung sa pagpanguma. Bisan ang pagpangahoy, gindumili sa ila.

Bangud sini, napugos sila nga magtrabaho bisan manubo ang sweldo kag nangayaw sang obra kaangay sa konstruksyon, magtrabaho sa sulod balay kag iban pa.

Nagabatyag sang kahadlok ang mga mangu-nguma pero wala nadula ang ila determinasyon nga wasakon ang gahum sang agalon mayduta (AMD). May mga ispotanyo sila nga paghulag ba-tok sa AMD. Nagtukod sang independyenteng ar-madong grupo nga gintawag nga "Samong" apang sang ulihi, nangin *gun-for-hire*. Bangud sini, amat-amat nga wala na nagasuporta ang masa kay nakita nila nga indi para sa ila ang suporta kag interes sang mga "Samong" bangud nangin tulisan ini.

Samtang, sa pagpanugod sang NPA sa sini nga erya, may kabudlayan sila bangud sa pre-sensya sang "Samong". Ila ini ginsolbar paagi sa pagpakat sang mga *semi-legal team* nga amo ang naghulag sa lugar.

Sa bulig sang mga Pulang hangaway, amat-amat nga nag-organisa ang mga mangunguma sa ila hanay. Sikreto nga ginpundar ang ila organi-sasyon kag gin-engganyo ang ila pagbinuligay.

Kumbinasyon sa ligal kag ekstra ligal nga ila masarangan ang ila ginhimo. Gintago nila ang ini nga mga aksyon sa mga goons ni Bruno. Gin-usisa nila kon sin-o gid ang tag-iya sang duta. Nahibaloan nila nga dutang pangpubliko ang dako nga bahin sang kadutaan kag wala sang legalidad si Bruno nga magpanag-iya sang duta.

Ginlunsar man ang mga PADEPA nga pagtuon kaangay sang Rebolusyonaryong Giya sa Re-porma sa Duta, pagpundar sang Sanga sang Partido sa lugar kag yunit milisya.

Mas nahatagan sang ligwa kag napadasig ang pagbinuligay sang masa kag NPA sang ginsilotan sang mga Pulang hangaway ang lider sang mga "Samong". Bangud sini, mas nagdamo ang natigayon nga mga konsolidasyon sa masa.

Apang , nangin problema pa gihapon sa ila ang pagpang-ipit ni Bruno sa ila gintalauma nga nasulod sa dutang pangpubliko nga iya gin-ang-kon. Sang amat-amat nga ginbungkal sang mga mangunguma ang duta nga dutang pangpubliko, ginharas kag ginpahug sila sang mga goons ni Bruno. Apang padayon nga gin-giit nila ang ila kinamatarung kag kolektibo nga nagpasaka sang kaso sa rebolusyonaryong korte sang pumuluyo.

Sandig sa mga madamo kag mabug-at nga mga ebidensya, ginpapanaugan sang silot kamatayon si Bruno sa rebolusyonaryong korte sang pumuluyo kag ginpatuman ini sang isa ka yunit sang NPA. Tanan nga aspeto sang preparasyon, akt-wal nga pag-implementar kag pagkatapos sa pagsilot kay Bruno, yara ang bulig sang masa.

Sugod sadto, nag-atras ang mga goons ni Bruno kag nakulti-bar sang mga mangunguma ang kadutaan.

Amat-amat nga ginbungkal

"Papel..." sundan sa pahina 7

Pula nga pagsaludo sa pagtaliwan ni Kaupod Luis Jalandoni

MGA MENSAHE SANG PASIDUNGOG KAG pagsaludo ang ginpahayag sang pumuluyong Negrosanon kag mga rebolusyonaryong organisasyon sa pagtaliwan ni Ka Luis Gamboa Jalandoni sadtong Hunyo 7 sa edad nga 90 sa The Netherlands. *Senior adviser* sang National Democratic Front of the Philippines (NDFP) ang katapusan nga hilikuton ni Ka Louie, masami nga tawag kay Jalandoni.

Tumandok sang Negros si Ka Louie nga natawo sa isa ka pamilya sang dalagko nga agalon mayduta sa Silay City, Negros Occidental. Suno sa Christians for National Liberation (CNL)-Negros, organisasyon diin isa siya sa nanikasog nga matukod sang 1972, na-edukar si Ka Louie sa mga elitista nga eskwelahan kag nangin pari sang Simbahan Katoliko apang bisan pa sina, "ginpili niya ang makig-isa sa mga imol, gintalikdan ang mga pribilehiyo sang iya sahi agud mag-alagad sa masang anakbalhas."

Madugay nga nagserbisyo si Ka Louie sa masang mangunguma kag mamumugon ilabi na ang mga sakada sa isla sang Negros sang siya namuno sa Social Action Center sang Diocese of Bacolod sa panahon antes gindeklarar ni Ferdinand Marcos Sr ang laye militar sadtong Septyembre 21, 1972.

Yabe si Ka Louie sa pagtubo sang baseng masa sa sur nga bahin sang Negros nga nangin binhi sang New People's Army (NPA) sa isla sadtong 1973 upod ni Edmundo Legislador (Ka Pendong), namuno sang Special Negros Party Secretariat. Sa sini ginpakita niya nga ang pagpakigbahin sa armadong paghimakas kabahin sa paghatag kabuhi sa kalag sang Kristyanismo.

Isa man siya sa nanikasog nga mapublikar ang opisyal nga pamantalaan sang rebolusyonaryong kahublagan sa isla sang Negros nga "*Ang Paghimakas*" nga una napublikar sang Disyembre 1972.

"Nagabakho kami sa imo pagtaliwan," siling ni Felicidad Katalbas, tagpamaba sang Pambansang Katipunan ng Magbubukid (PKM)-Negros. "Nangin malig-on ang panindugan, ginpangibabawan ang tanan nga sakripisyo, kabudlayan kag gindepensahan kag ginbayaw ang integridad sang mga pigos kag ginahimuslan kag rebolusyonaryong kahublagan."

Suno kay Ka Bayani Obrero, tagpamaba sang NDF-Negros, baganihan sang masang Negrosanon si Ka Louie kag mapisan nga hangaway para sa makatarunganon kag malawigon nga kalinong.

Halin 1989 tubtub 2016, nagserbi si Ka Louie bilang nagapanguna nga *peace negotiator* sa hinun-anon pangkalinong sa tunga sang NDFP kag Gobyerno sang Republika sang Pilipinas.

Silent 21-gun-salute

Sang Hunyo 10, ginmandoan sang Apolinario Gatmaitan Command-NPA Negros Island Regional Operations Command (AGC-NPA) ang tanan nga mga yunit sang lima ka larangan gerilya sa isla nga maghiwat sang *silent 21-gun-salute* bilang pagsaludo sa rebolusyonaryong legasiya ni Ka Louie, "ang palangga nga anak sang masang Negrosanon kag rebolusyonaryo nga lider." AP

"Papel..." halin sa pahina 6

sang mga mangunguma ang kadutaan nga naglab-ot sa 30 ka ektarya. Gintamnan nila ini sang mga tubo kag ang iban nga bahin sang duta gintamnan sang mais, kamote kag iban pa para sa pagkaon. May yara man mga *cash crop* para sa ila panginanhanglanon kaangay sang mani, balinghoy, saging kag iban pa.

Paagi sa Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM), natukod man ang ila kooperatiba kag mas napabakud ang ila paghiliusa kag pagbinuligay. Ginpangbahin-bahin nila ang kadutaan kag may yara sila nga gintalana para sa komunal.

Dako ang kalipay sang mga mangunguma sa pagbulig sang NPA nga ila nabungkal ang kadutaan kag nasilotan si Bruno.

Nareyalisar sang mga mangunguma paagi sa ila inagihan ang kamalahalon sang ululupod nga pagtindog sang ila kinamatarung kag pagtib-ong sang armadong paghimakas para wasakon ang pyudal nga sistema.

Napamatud-an man sang mga mangunguma nga ang NPA ang ila matuod nga hangaway nga amo ang nagasulong sang ila makasahi nga interes.

Tubtob subong, determinado sila nga pangapinan ang ila kadalag-an sa duta kag magamot para sa padayon nga pagsulong sang demokratikong rebolusyon sang banwa. AP

Anibersaryo sang NPA, ginsug-alaw

SADTONG MARSO 26, GINHIWAT ANG selebrasyon para sa ika-56 nga anibersaryo sa pagkatukod sang New People's Army (NPA) sang lima ka mga larangan gerilya sa idalom sang Apolinario Gatmaitan Command-New People's Army (AGC-NPA), ang rehiyunal nga kumand sang NPA sa isla sang Negros.

Gintigayon man ang pagtuon sang mga pahayag sang Communist Party of the Philippines (CPP) kag sang Komiteng Rehiyunal sang Partido sa Isla sang Negros (KRPIN).

Sa pahayag sang KRPIN, ginkilala sini nga dako nga amot sa paglunsar sang Ikatatlo nga Kahublagan Panadlong sa isla ang pag-ani sang komprehensibo nga mga kadalag-an sang armadong paghimakas kag ang wala tupong nga suporta sang masa sa bilog nga rebolusyonaryong kahublagan.

Ginsaludohan man sang KRPIN, NPA kag tanan nga mga rebolusyonaryo ang mga martir sang rebolusyon kaangay nila Noynoy "Ka Jojo" Ponteras, Reniel "Ka Randy" Locsin, Mary Jane "Ka Shonie" Magquilat, Charity "Ka Mayang" Amacan kag iban pa. AP

Hustisya ang singgit sa pagpatay sa mga kadre sang Partido

GINPAKAMALAUT SANG NAGKALAIN-LAIN NGA MGA rebolusyonaryong grupo sa isla sang Negros ang mga reaksyonaryong pwersa sang estado sa ila brutal nga pagpatay sa mga kadre sang Partido kag mga kaupdanan sang Marso kag Abril nga "kalapasan sa tawhanon nga kinamatarung kag internasyunal nga makatawo nga laye."

Suno kay Ka Andrea Guerrero, tagpamaba sang Armando Sumayang Jr Command-New People's Army Southwest Negros (ASJC-NPA), katungdanan sang NPA nga sabton ang singgitan nga hustisya sang pumuluyong pigos kag ginahimuslan.

Sang Marso 7, alas 8 sang gab-i, pwersa nga gin-abdak sang mga katapo sang Crime Investigation and Detection Group (CIDG) sanday Noynoy Ponteras (Ka Jojo) kag Marisa Pobresa (Ka Kim) sa isa ka lugar sa Bacolod City, Negros Occidental, gintortyur antes ginsalbeyds kag gindala ang ila bangkay sa Sityo Paraiso, Barangay Caduhaan, Cadiz City sa amo gihapon nga probinsya.

"Indi makatawo kag supak sa internasyunal nga laye sa gyera nga pagpatay sang mga *hors d' combat* ukon wala sang igabato nga mga hangaway ang ginhimo sang mga demonyo nga reaksyonaryong pwersa sang estado sa duha," siling sang tagpamaba sang Apolinario Gatmaitan Command-New People's Army Negros Island (AGC-NPA) nga si Ka Maoche Legislador.

Samtang, sadtong Abril 27, isa ka "*overkill*" nga operasyon sang 15th, 47th kag 11th Infantry Battalion sa Barangay Tapi, Kabankalan City, sur sang Negros Occidental ang nagutas sa kabuhi nila Reniel Cellon (Ka Randy), Mary Jane Magquilat (Ka Shonie), Charity Amacan (Ka Mayang), Johnrey Mejares (Ka Jai), Glenda Tinio Mejares (Ka Glendyl), Dee Supelanas (Ka Dahlia) kag Ka Pitong.

Mga katapo sang Komiteng Rehiyunal sang Partido sa Isla sang Negros (KRPIN) sila Ka Jojo, Ka Mayang kag Ka Shonie samtang *front commander* sang ASJC-NPA si Ka Randy.

Dugang ni Ka Maoche, "ang paggamit sang pasismo kag paglikaw sa pagsabat sa ugat sang problema sang pungsod sang rehimen US-Marcos amo ang nangin gatong sa padayon nga pagluntad, pagsagrab kag pagbaskog sang armadong rebolusyon sa pungsod ilabi na sa isla sang Negros."

"Tuman na ka laba sang listahan sang pagpang-abuso sang rehimen sa malapad nga pumuluyo kag mga katapo sang rebolusyonaryong kahublagan," hambal ni Ka Bayani Obrero, tagpamaba sang National Democratic Front (NDF)-Negros.

"Imbes atubangon ang NDFP sa hinun-anon pangkalinong agud solbaron ang ugat sang armadong konplikto sa pungsod, mas ginpili ni Marcos nga buhian ang iya mga pasista nga ido buang sa kabukiran kag kasyudaran agud halitan ang pumuluyo." AP

ISKULHAWS

"Wala sang bisan ano ka baskug nga gahum ang makalutos sa kusog sang pumuluyo kag rebolusyon"

SA TUNGA SANG NAGASINGKI KAG nagakumplikado nga sitwasyon sang inaway banwa kag banggianay sa sahi sa isla sang Negros kag bug-os nga pungsod, ang lubos kag bug-os nga pagsalig sa kusog sang masang pigos kag ginahimuslan sa pagbag-o sang sosyedad amo ang isa sa pinakasandigan kag pinakamalahalon naton nga ubay nga ginbilin ni Ka Joma (Jose Maria Sison) sa aton nga mga rebolusyonaryong pwersa.

Magatudok tubtob sa katubtuban sa aton panumduman ang iya katapusan nga sinulatan, "Ngaa indi malutos ang Rebolusyon" nga nagahatag sa aton sang kalig-on nga magmadinalag-on ang demokratikong rebolusyon sang banwa (DRB) paagi sa pangmalawigon nga inaway banwa (PIB) bangud wala nagahubas ang pagpakigbahin kag pagsuporta sang pumuluyong Pilipino. Kongkreto nga laragway ini sa pagsapraktika sa linyang masa nga gintudlo ni Kaupod Mao nga hugot nga nagapati nga wala sang bisan ano ka baskug nga gahum ang makalutos sa kusog sang pumuluyo kag rebolusyon.

Tatlo ka malahalon nga punto ang gin-athag ni Ka Joma sa iya katapusan nga sinulatan nga dapat naton pat-inan kon ngaa indi malutos ang rebolusyon.

Una, simple lang ang pagpahangup sang isa ka Pulang hangaway nga si Ka Er pagkatapos nakatuon sa sining sinulat kag ang iya hambal, "Nagasalamin sa pungsodnon kag demokratikong interes sang pumuluyong Pilipino ang aton DRB paagi sa PIB, bangud sini makatarunganon ang armadong paghimakas nga aton ginalunsar subong. Gani, indi gid mapukan sang kaaway ang pagsuporta sang masa bisan anhon pa nila ka pag-into, pagtiplang kag pagpatalang sa masa. Kag indi man nila mapunggan ang padayon nga paglapad kag pagbaskug sang aton rebolusyonaryong kusog bangud padayon nga nagasuporta sa aton ang malapad nga masa!"

Ikaduha, ang nagalala nga krisis sang sosyedad Pilipino nga mala-kolonyal kag mala-pyudal upod sa pagsarurot sang kalibutanon nga sistemang kapitalismo amo ang magatulod sa pumuluyo nga magbato kag maghimakas para sa matuod nga kahilwayan, demokrasya kag sosyal

"ISKULHAWS..." sundan sa pahina 10

Mabinay 6, nahilway na

MATAPOS ANG PITO KA TUIG nga pagkapriso sa Dumaguete City District Jail, ginhilway sang Regional Trial Court Branch 42 sa kasong *illegal possession of firearms and explosives* ang mga pamatan-on nga kolektibong ginkilala nga Mabinay 6 sadtong Septyembre 23.

Ang mga aktibista nga sila Myles Albasin, Randel Hermino, Carlo Ybañez, Joemar Indico, Joey Vailoces kag Bernard Guillen nga nagkadto sa kaumhan agud magbulig sa mga mangunguma gindakop sang mga katapo sang 62nd IB sang kaagahon sang Marso 3, 2018 sa Brgy. Luyang, Mabinay, Negros Oriental. Gin-akusahan sila nga mga katapo sang New People's Army (NPA) nga kuno na-engkwentro sang reaksyonaryong pwersa sang estado.

Suno sa desisyon sang korte, ang pagdakop sang anum ka mga aktibista indi balido tungod sa maathag nga wala nagasanto nga mga testimonya sang mga testigo sang mga nagpasaka kaso ukon prosekusyon. Wala ginpatihan sang korte ang siling sang mga militar kag pulis nga may engkwentro nga natabo bangud wala man sang bisan isa ka testigo nga nakabati sang lukpanay.

Maathag man nga ebidensya sa korte ang resulta sang *paraffin test* sa diin wala sing bisan isa sa mga akusado ang nagpositibo kag mismo ang pag-asikaso sang mga pulis sa mga ebidensya ilabi na ang gintudlo nga mga armas luthang sang mga akusado.

Gintawag ni Atty. Carlos Isagani Zarate, abogado sang Mabinay 6 kag anay *congressman* sang Bayan Muna, ang desisyon sang korte nga isa ka kadalag-an para sa pundamental nga prinsipyo sang hustisya, nagakaigo nga proseso sang kasuguan, kag pagpati sang pagka-inosente sang akusado.

Pinaka-kilala sa Mabinay 6 si Myles Albasin nga isa ka *community journalist* sang Aninaw Productions sa Cebu kag naka-gradwar sang kursong Mass Communication sa University of the Philippines Cebu. Sa isa ka interbyu sa *Rappler*, nagsaad siya nga magpadayon sa paghimakas para sa hustisya. AP

"ISKULHAWS..." halin sa pahina 9

nga hustisya. Siling man gani sang isa ka masang tapasero, "wala untat ang pagtimbuok sang presyo sang mga sandigan nga balaklon kag balayran nga buhis, samtang ang amon nga sweldo nagapabilin sa tuman ka nubo nga balor sa ₱250-300 ang tonel. Kon magreklamo man kami sa amon amo ukon magpabulig sa mga lokal nga opisyal sa gobyerno, ginadudahan man kami nga mga katapo ukon suporter sang NPA. Mas lala pa, ginapahog, ginapilit kami nga pasurenderon bisan wala kami sang sala ukon ginadakop kag ginapamatay pa sang mga army kag kapulisan. Sa diin man kami gali makadto, Kas. Kundi magbato, maghimakas na lang kami kag mag-upod sa rebolusyonaryong kahublagan."

Ikatatlo, siling man ni Tatay Eking nga isa ka mangunguma nga, "indi gid malutos sang kaaway ang rebolusyon 'Neng bangud kay nagasalig kami nga ang rebolusyon lamang ang tampad nga magpatuman sang matuod nga reporma sa duta nga madugay na namon nga ginahandom nga mga mangunguma." Ini nga panaysayon ni Tatay nagapakita sang hugot nga pagsalig sang masa sa rebolusyonaryong kahublagan nga ginapamunuan sang Communist Party of the Philippines (CPP), upod ang New People's Army (NPA) kag National Democratic Front (NDF) nga sa subong, nagalunsar sang kahublagan panadlong agud padayon nga palig-unon ang husto nga linya sa ideolohiya, pulitika kag organisasyon kag pangibabawan ang mga kasaypanan kag kahuyangan nga nagabara sa pagpasulong pa sang aton inaway banwa.

Gani, diri naton kuhaon ang rebolusyonaryong optimismo nga bisan san-o ukon bisan si sin-o, indi gid makalutos sa aton rebolusyonaryong kahublagan. Yara kita subong sa liwat nga pagbulwak sang kalibutanon nga proletaryong rebolusyon kag ang pag-ibwal liwat sang kahublagan masa sa kasyudaran kag kaumahan sa aton pungsod kag bug-os nga kalibutan. Himuon naton ini nga inspirasyon sa pag-atubang sang madamo nga mga hangkat kag hilikuton agud ipasulong pa sa mas mataas nga lebel ang aton DRB paagi sa PIB para malab-ot ang lubos nga kadalag-an kag matukod ang sosyalistang sistema sa aton pungsod para sa masanag nga palaabuton! AP

Mga PDL sa NODJ nagprotesta, warden ginpahalin

NAGRESULTA SA PAGPAHALIN SANG *JAIL warden* ang pagpirma sa petisyon kag isa ka semana nga *silent protest* nga gintapos sa isa ka *noise barrage* sang masobra 600 ka mga *person deprived of liberty* ukon PDL sang Negros Occidental District Jail – Male Dormitory (NODJ-MD) sa Brgy. Tabunan, Bago City, Negros Occidental.

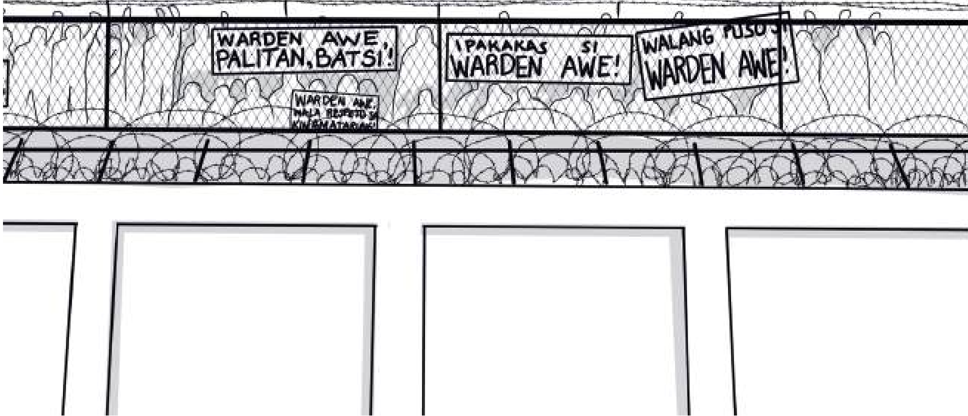
Sa katapusan nga semana sang Agosto ginhimo sang mga PDL ang ila protesta kag sa katapusan nga adlaw gin-atubang ang mga *rubber bullet* kag *tear gas* halin sa mga katapo sang Bureau of Jail Management and Penology agud makuha ang igtalupangod sa wala basehan nga pagka-istrikto kag indi demokratiko nga pagdumala ni Jail Chief Insp. Crisyrel Awe.

Sa idalum sang pagpamuno ni Jail Warden Awe, dugang naggamay ang rasyon nga pagkaon nga paigo lang para sa anum ka PDL bisan halos 20 ang populasyon sang mga PDL sa kada selda sa NODJ-MD. Ginpauntat man ang pagtrabaho sa talamnan sang utan sa likod sang *male dormitory* nga nagaserbi nga *income generating project* para sa pila ka mga PDL. Diri man sila nagakuha sang dugang nga pagkaon sa sulod sang prisohan.

Subongman, wala nagasinanto ang pagpatuman sang mga polisiya sang pagbisita sang pamilya sang mga PDL kag wala man ginapasulod bisan ang pagkaon nga ila ginadala para sa mga PDL.

Dugang pa, wala ginpatuman ang *sunning schedule* nga importante para sa ikaayong lawas sang mga PDL. Wala man sang mga bulong halin sa administrasyon sang NODJ nga nagbutang sa peligro sa ikaayong lawas sang mga PDL ilabi na sang mga masakiton kag tigulang nga nagakinahanglan sang *maintenance* nga bulong.

Nakabaton man sang *harassment* kag intimidasyon halin sa *jail warden* ang mga lider sang mga PDL samtang nagapatigayon sang ila protesta. Duha ka mga PDL ang indi makatarungan nga gin-*padlock* nga bayolasyon sang ila kinamatarung. AP

CDO batok oil palm, kadalag-an sang mangunguma

GINASALUDUHAN SANG NATIONAL DEMOCRATIC FRONT (NDF)-Negros ang pumuluyo kag ang ila mga organisasyon sa temporaryo nga suspensyon sang operasyon sang plantayon sang *oil palm* sang Hacienda Asia Plantations (HAPI) Inc nga ginapanag-iyahan sang pamilya Consunji.

Gin-isyuhan sang *cease and desist order* (CDO) sang Department of Environment and Natural Resources (DENR) ang HAPI Inc sadtong Hunyo 11 bangud sa kapaslawan sini nga magkuha sang Environmental Compliance Certificate (ECC).

Suno kay Ka Bayani Obrero, tagpamaba sang NDF-Negros, isa ini ka kadalag-an batok sa imperyalistang *neoliberal* nga opensiba sa isla sang Negros. "Nagapakita ini nga mapangibabawan sang mga organisadong masa ang mga padihot sang mga nagahari nga sahi kag ila mga armado paagi sa wala untat kag wala kakapoy nga paghimakas," siling ni Obrero.

May 6, 652 ka ektarya nga kadakuon sang plantasyon sang *oil palm* nga nahamtang sa mga barangay sang Agboy, Gatuslao kag Payawan, Candoni, Negros Occidental. Nakaapekto ini sa masobra 100 ka mga mangunguma kag mga tumandok.

Dugang pa ni Obrero, bisan pa sa kadalag-an nga naangkon sang mga mangunguma, ang pumuluyo padayon nga magmabinantayon kag ipadayon ang pagdemanda sa lubos nga pagpauntat sang operasyon sang HAPI Inc. AP

Pagsaulog sang makasahi nga paghigugma, lubos nga pag-isa sang masa, NPA kag Partido

ni Ka Mark

WALA-PUAS ANG FOCUSED MILITARY OPERATION (FMO) kag ginbuhian nga intel sang estado sa isla sang Negros. Ini ang sitwasyon militar nga kinahanglanon namon atubangon adlaw-adlaw bilang mga Pulang hangaway. Apang sa sulod sang yunit, ginahatagan sang panahon ang mga selebrasyon sang importante nga okasyon kasubong sang kasal.

Mabudlay kag puno sang sakripisyo ang pagka-hukbo, apang indi buot silingon sini wala sang kabuhi kag kalipay nga makita diri. Magluwas sa pagpalangga sang masa kag mga kaupod, gina-engganyo ang makasahi kag proletaryado nga pakig-relasyon kag pagtukod sang pamilya.

Sadtong isa ka bes nga naghugpa ang amon yunit sa isa ka barangay, nagpuyo kami sa isa ka pamilya nga katapo sang rebolusyonaryong organisasyon. Ang ila bug-os nga pamilya aktibo sa mga hilikuton. Isa sa ila utod nga si Ka Jay ang pinakaaktibo nga naghulag upod sa amon. Siya ang nagpakilala sa akon sa utod niya nga si Ka Mona. Masami man siya magsulod sa yunit para sa mga hilikuton kag maayo siya makigrelasyon sa mga kaupod. Diri una nag-usbong ang amon balatyagon, nag-estoryahanay para sa pagpangaluyag kag pagpormal sang relasyon, tubtob nagdesisyon kami nga magpakasal sadtong bulan sang Septyembre.

Madamo sang paghanda ang kinahanglan para diri nga ginbululigan sang yunit kag mismo sang masa. Sila ang naghulag para maseguro ang mga kinahanglanon, halin sa mga kagamitan, suplay, pagtahi sang bandera tubtob sa seguridad sa lugar kon diin hiwaton ang kasal. Ang yunit milisya ang nagtiyog sa erya para bantayan ang mga alagyan pasulod kag hulag sang kaaway.

Amo man ini ang pamaagi sang konsolidasyon sa masa kag mga kaupod, gingamit man namon ini nga oportunidad para makapasumpa sang mga bag-o nga katapo sang Partido.

Sa mismo nga adlaw sang kasal, magluwas sa nagababgyo, 10 ka minuto lang ang kalayuon sang kaaway sa amon. Indi na tani pag-dayunon ang seremonya, pero tungod tantyado sang masa nga kon indi maghulag ang kaaway kag wala kami sang eksposyur, segurado nga indi maabot sa pag-rekon sang kaaway ang lugar. Pagkatapos sang apat ka oras nga *clearing*, gindeklarar nga dayon ang kasal.

Naghanda ang masa kag mga kaupod sang lain-lain nga putahe: dinuguan, linaga, menudo, humba, sinugba, *spaghetti*, kag *salad*. Indi magnubo sa 50 ang mga bisita, lakip ang amon mga isponsor, ang yunit, kapamilya, kag masa. Nagpasundayag ang mga kaupod, kag naghatag sang mensahe ang amon mga bisita.

Gani, tampa ang madinalag-on nga paglunsar sang seremonya sa ginasiling sang pasistang militar sa Negros kag mga tigpamaba sini nga wala na ginasaligan sang masa ang iya hukbo. Bug-os kag wala sang katubtuban ang ila suporta sa pagpadayon sang rebolusyon.

Mabuhay ang Hukbo!

Mabuhay ang Partido!

Mabuhay ang masang nagapakig-away! AP

Mga pamatan-on Kristyano sa Negros, nagpanindugan kontra sa *development aggression* sa Environmental Summit

Nagtililipon ang mga pamatan-on halin sa nagkalain-lain nga simbahan sa Negros para sa isa ka Environmental Summit sa Central Ma-ao, Bago City, kag nagpagwa sang ila kolektibo nga panindugan sa naga-apekto nga isyu sa isla.

Ginkontra sang mga delegado ang Candoni palm oil plantation Integrated Forest Management Agreement (IFMA), nagpanawagan sang akawntabilidad sa pondo sang *flood control*, nagdemanda sang pag-untat sang malapnagon nga *quarrying*, nagsupak sa *land-grabbing* nga ginatago sa ngalan sang "*green" energy projects* kag nagtindog batok sa *coastal reclamation*.

Bilang mga *ecumenical* nga mga pamatan-on, nagpanumpa sila sang ila paghiusa kaupod ang mga mangunguma, mangingisda, tumandok kag imol sa syudad, sa pagtindog para sa pagtuo kag hustisya agud maprotektahan ang duta, tubig, kag pangabuhian.

Mga manunudlo nagpatigayon sang jeepney caravan, nagpresentar sang "Teachers' Wishlist"

Nagpatigayon sang *jeepney caravan* halin sa New Government Center padulong sa BCPSTF Office sadtong Septyembre 6 ang mga manunudlo halin sa Alliance of Concerned Teachers (ACT)–Negros Island Region kag Bacolod City Public School Teachers Federation (BCPSTF) agud ipabutyag ang ila "*Teachers' Wishlist*" nga nagalakip sang ila mga demanda.

Ginpangayo sang grupo ang ₱50,000 nga *entry-level salary* para sa Teacher I, mas mataas nga badyet para sa edukasyon, dugang nga *health* kag *welfare benefits*, bayad sa *overtime* kag *overload*, kag makabuhi nga sweldo. Nagpanawagan man sila nga ang Department of Education magtalana sang pondo para sa materyales kag paghanas ilabi na sa bag-o nga kurikulum.

Suno kay ACT-NIR Secretary-General Grace Abellar, ang mga manunudlo sobra sa trabaho kag kulang ang kompensasyon sa pihak sang importante nila nga papel. Gindugang niya nga kon ang gobyerno makagasto sang bilyones para sa mga proyekto sang *flood control*, dapat man nga unahon ang pag-suporta sa sektor sang edukasyon.

NUPL Negros, ginlunsar liwat

Ginlunsar liwat sang National Union of People's Lawyers (NUPL) ang iya Negros Chapter sang Setyembre 20, nga nagahiusa sang mga abogado, estudyante sang Law, kag

"Balita..." sundan sa pahina 14

Makasuluka ang kamatuoran nga samtang ***ginapangawat kag ginagarnatsar*** sang rehimen US-Marcos, iya alipures sa reaksyonaryong gobyerno kag mga kahimbon nga pribadong kontraktor ang ***kapin ₱1.5 trilyon nga pondo*** nga kwarta sang pumuluyo halin 2022 para sa flood control, ***63% sang pumuluyong Pilipino*** ang nagakabig sang ila kaugalingon nga imol ukon imol sa pagkaon, pinakataas sa sulod sang 21 ka tuig.

Ginkuhaan: SWS survey, Enero 8, 2025

Visayas News

Mga protesta sa Cebu

SUNUD-SUNOD ANG MGA HUBLAG PROTESTA nga ginlunsar sang mga mamumugon sa Central Visayas kag sang Alyansa sa mga Mamumuo sa Sugbo-Kilusang Mayo Uno (AMA Sugbo-KMU) sa atubang sang Department of Labor and Employment (DOLE) 7 agud ipanawagan ang makabuhi nga sweldo. Mas naglanog pa ini sang P39 lang ang gindugang sa sweldo nga gin-aprubahan sang Regional Tripartite Wage and Productivity Board (RTWPB)-Region 7 sa sini lang.

Suno kay Jaime Paglinawan, tsirman sang AMA-Sugbo KMU, nga insulto sa mga mamumugon ang manubo nga saka sa sweldo. "Nagkawat na sila sa kaban sang pumuluyo, ila pa ginkawat

"Mga protesta..." sundan sa pahina 14

"Balita..." halin sa pahina 13

mga *paralegal* sa idalum sang tema nga "The Role of People's Lawyers in Advancing People's Interests."

Naghatag sang *keynote* si Atty. Rene Estocapio, nga naglatag sang kasaysayan sang NUPL kag nagpasangkad sang panginahanglanon sang mga *people's lawyer* sa tunga sang nagapadayon nga mga paglapas sang tawhanon nga kinamatarung.

Napili ang mga bag-o nga opisyales agud palig-onon ang base sang tsapter sini, samtang nagpanumpa ang grupo nga ipatib-ong ang hustisya, pangapinan ang tawhanon nga kinamatarung, kag atubangon ang mga peligro sang *human rights lawyering*.

"Ang mga isog nga kliyente nagakinahanglan man sang isog nga mga abogado," suno kay Estocapio.

Protesta kontra korapsyon nagabaha sa dalanon sang Bacolod kag Dumaguete

Sang Septyembre 21, ginpuno sang 10,000 ka tawo ang mga kadalanan sang Bacolod City sa ginatawag nga "One Trillion Peso March," nga nagademanda sang pagpasabat kay Presidente Ferdinand Marcos Jr. kag Bise Presidente Sara Duterte sa alegasyon sang korapsyon sa mga imprastruktura kag "*flood-control projects*".

Sa pihak nga bahin, masobra sa 350 ka tawo ang nagmartsa sa Rizal Boulevard sa Dumaguete City sa idalum sang "Singgit sa Katilingban" nga protesta. Ang duwa ka aktibidad kadungan sa pagdumdom sa 43rd nga anibersaryo sang Martial Law.

Network for Negros, ginlunsar

Ginlunsar sang mga *human rights advocates*, lider sang simbahan, kag mga *community organizer* ang MANINDIGAN! Network for Negros sang Septyembre 23 sa Fortich Hall, Our Lady of Lourdes Parish, Brgy. Bata, Bacolod City. Tinutuyo sang pormasyon ang pagpabutyag kag pagsupak sa nagapadayon nga mga paglapas sang tawhanon nga kinamatarung kag militarisasyon sa idalum sang administrasyon ni Marcos Jr.

Suno sa mga organisador, ang nasambit nga *network* nagatuyo nga hugpongon ang lain-lain nga mga sektor sa isla sang Negros agud protektahan ang mga komunidad nga apektado sang mapiguson nga mga tikang sang estado.

Mga Martir sang Agosto sa Panay, ginkomemorar

SADTONG AGOSTO 26, GINKOMEMORAR SANG bilog nga rebolusyonaryo sang Panay ang una nga anibersaryo sang 11 ka namartir nga Pulang hangaway sa idalom sang Coronacion Waling-Waling Chiva Command matapos ang engkwentro batok sa mga pwersa sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa banwa sang Calinog, Iloilo sadtong Agosto 2024.

Ang mga namartir amo sila Benjamin Cortel (Ka Amor), Vicente Hinojales (Ka Hadjie), Concha Araneta-Bocala (Ka Minay), Rewilmar Torrato (Ka Minerva), Romulo Iturriaga Gangoso (Ka Reagan), Aurelio Bosque (Ka Zarco), Jose Jerry Tacaisan (Ka Miller), Juvylene Silverio (Ka Porang), Armando Sabares (Ka Kamlon) kag Jielmor Gauranoc (Ka Tanggo).

Nagpagwa sang pahayag ang Komiteng Rehiyon sang Partido Komunista sang Panay bilang pagsaludo sa ila nangin kontribusyon sa rebolusyon. Ginmando man ang paglunsar sang nagkalain-lain nga mga aktibidad sa bilog nga bulan sang Agosto para hatagan sang pagkilala ang ila mga rebolusyonaryo nga inagihan.

Subongman, nagpatigayon sang *silent 21-gun salute* sadtong Agosto 26 ang mga Pulang hangaway para sa mga namartir nga amo man ang kaadlawan ni Ka Concha. AP

"Mga protesta..." halin sa pahina 14

ang para sa dugang nga sweldo nga para kuntani sa mga mamumugon," siling ni Paglinawan.

UP Cebu, nagprotesta batok sa malaparan nga korapsyon

Nagmartsa pakadto sa Gorordo Ave, Lahug ang mga estudyante, mga manunudlo kag *staff* sang University of the Philippines (UP) Cebu para magprotesta sa ila gintawag nga "malaparan nga korapsyon sang mga opisyal sang gobyerno" sadtong Septyembre 15 sang aga.

Ginkondenar sang komunidad sang UP ang korapsyon. "Samtang bugana ang pondo sang gobyerno, may kakulangan sa mga klasrum, pasilidad kag *administrative* kag *faculty items*," siling ni Asst. Prof. Palmy Tudtud, Vice Chancellor for Academic Affairs.

Protesta batok korapsyon, kadungan sang komemorasyon sang Martial law

Sadtong Septyembre 21 kadungan sa pagsug-alaw sang ika-53 nga anibersaryo sang deklarasyon sang Martial law amo man ang pagpatigayon sang protesta batok sa korapsyon sadtong Septyembre 21 sa Metro Cebu.

"Prisohan na, mga kurakot. Mga kawatan, mga paantus kakason sa ila pwesto. Indi gid magpa-ulipon. Amo ni ang mga Pilipino," ang ila singgitan.

Ginpakigbahinan ini sang Bagong Alyansang Makabayan-Central Visayas kag sang nagkalain-lain nga mga organisasyon lakip na sang mga estudyante, manunudlo, tawong-simbahan, mga sibiko kag pribadong organisasyon. AP

Pulang Saludo!

Indi malingkang nga panindugan para sa rebolusyon

SA SINI NGA ARTIKULO, GINDUMDOM naton ang mga Pulang hangaway nga nagpamatuod sang ila indi malingkang nga panindugan para sa rebolusyon sa pihak sa pag-atubang sang kapintas sang reaksyonaryong estado. Ang ila man nga paghalad sang kabuhi nagapakita sang kaisog para dampigan ang interes sang sahing pigos kag ginahimuslan.

Mag-asawa nga Ka MM kag Ka Glendale

Si Johnrey Mejares (Ka MM), 36 anyos, nabun-ag sa Himamaylan City, Negros Occidental.

Naghalin sa sahing mangunguma. Lumpen-proletaryado ang iya impluwensya apang natransporma ini sang naubayan siya sang rebolusyonaryo nga mga prinsipyo kag nangin aktibo sa kontrapyudal nga paghimakas sa ila lugar. Nagpultaym siya pagkatapos.

Yamuhat si Ka MM apang maayo makighiusa sa iya mga kaupod kag hapos nga mapalapitan. Ang mga natungdan nga responsibilidad ni Ka MM amo ang *finance and logistics officer* (FLO), iskwad lider antes nangin istap sa pangmilitar nga buluhaton.

Samtang, si Glenda Tinio Mejares (Ka Glendale), 37 anyos, naghalin sa probinsya sang Bohol. Apat sila ka mag-ulutod kag petiburgesya ang sahi nga iya ginhalinan.

Nagdako siya sa rebolusyonaryo nga kahublagan. Gani, mga martir man sang rebolusyon ang iya amay kag isa ka utod.

Wala nagapamalibad si Ka Glendale kon diin nga trabaho siya ginakinahanglan kag nangin Giya Pampulitika (GP), Political Instructor (PI) kag istap sang komunikasyon sang rehiyon.

Ka Pitong

Naghalin sa Southwest Negros si Ka Pitong, 60 kapin ang edad.

Istap siya sang medikal kag yara ang kapag-

"Indi..." sundan sa pahina 17

Pagrespeto sa kinamatarung sang nadakop nga mga NPA, ginpanawagan

GINPANAWAGAN SANG NATIONAL DEMOCRATIC FRONT -Eastern Visayas (NDF-EV) nga respetuhon sang 8th Infantry Division (ID) kag sang rehimen Marcos Jr ang kinamatarung sang duha ka nadakop nga mga Pulang hangaway.

Sandig sa nakuha nga report sang NDF-EV, gindakop sila Ka Aye kag Ka Tin-tin pagkatapos sang engkwentro batok sa 46th IB sadtong Septyembre 13 sa Brgy. Concepcion, Paranas, Samar.

Nagakabalaka ang NDF-EV sa kahimtangan nila Ka Aye kag Ka Tin-tin ilabi na nga kilala na ang AFP sa ila *modus operandi* nga ipaidalom ang ila madakpan sa tortyur, pagpanghadlok kag ang mas grabe pa, ang pagpamatay bisan wala na sang ikasarang nga magbato.

Ginpanawagan man sang NDF-EV ang lokal kag internasyunal nga grupo sa tawhanon nga kinamatarung nga magbulig para masiguro nga kilalahon sang 8th ID kag AFP ang kinamatarung sang duha ka mga *hors d' combat*.

Samtang, ginpasidunggan man sang NDF-EV si Gerry "Ka Joshua" de la Cruz nga namartir sa amo nga engkwentro sa iya wala pagpangduha-duha nga magbuhis sa iya kabuhi para sa pungsodnon kag demokratiko nga handum sang masang anakbalhas. AP

"Indi..." halin sa pahina 17

sik sa iya pagpatuman sa mga medikal nga hilikuton sa kaupod man ukon sa masa.

Palakadlaw si Ka Pitong. Mahilig siya nga maggitara kag mag-ukulele.

Kabahin sila Ka Jai, Ka Glendale kag Ka Pitong sa Kabankalan 7 (lakip sila Reniel "Ka Randy" Locsin, Mary Jane "Ka Shonie" Magquilat, Charity "Ka Mayang" kag Dee "Ka Dahlia" Supelanas) nga namartir sa engkwentro batok sa mga pwersa sang AFP sadtong Abril 27 sa Brgy. Tapi, Kabankalan City, Negros Occidental.

Ka Kim

Nabun-ag si Marisa Pobresa (Ka Kim), 23 anyos, sadtong Marso 7, 2002 sa Brgy. Tan-awan, Kabankalan City, Negros Occidental. Halin si Ka Kim sa sahing mangunguma. Grade 7 ang iya natapos sa pag-eskwela.

Sang ara pa siya sa lokal, nagabulig si Ka Kim sa pagpasiguro sa seguridad sa yunit sang NPA.

Paglab-ot niya sa 18 anyos, nagpultaym na siya sa NPA. Maayo si Ka Kim sa pag-uyat sa seguridad kag indi matahap sa pagpaabot kon may obserbasyon. Seryoso siya sa mga hilikuton kag wala nagapili sang trabaho.

Pila sa mga responsibilidad ni Ka Kim sa NPA amo ang *medical staff*, giya pampulitika (GP), iskwad lider kag istap sa komunikasyon.

Gin-abdak sa Bacolod City si Ka Kim upod ni Noynoy Ponteras (Ka Jojo) sa iya mismo nga kaadlawan sang Marso 7 kag brutal nga ginpatay sang mga pwersa sang PNP kag AFP kag gindala ang ila patay nga lawas pagka-aga, Marso 8, sa Brgy. Caduhaan, Cadiz City, Negros Occidental.

Ka Wanny

Si Rodney Lumanog (Ka Wanny), 55 anyos, nabun-ag sadtong Nobyembre 20, 1970 sa Brgy. Menchaca, Calatrava, Negros Occidental kag nagsaylo ang iya pamilya sa Brgy. Camindangan, Sipalay City, Negros Occidental.

Naghalin siya sa sahi nga mangunguma. Nangin katapo siya sang Kabataang Makabayan (KM) kag sang ulihi, nag-intra sa NPA sadtong 1990s.

Nakaagum na si Ka Wanny sang operasyon sa paa sadtong 1990s kag gin-operahan ini. Liwat siya nga nagpultaym bangud ginlagas siya sang militar bisan sa iya nga kondisyon.

Nagtungod siya bilang tim lider kag FLO sa yunit. Palakadlaw man siya kag mahilig sa pagluto.

Hungod nga ginpatay sang mga katapo sang 15th IB si Ka Wanny sang napilasan siya sa isa ka engkwentro sadtong Enero 10, sa Sityo Camboguiot, Brgy. Camindangan, Sipalay City. Gindakop siya kag gintortyur antes ginpatay. AP

Kasama ko, Mahal ko

ni Ka Kelly

Sa bawat araw ng aking pakikidigma,
Nabuo ang aking naglalagablab na diwa,
Diwang walang kasingtamis,
Puso ko sa iyo kasama at masa'y naghihinagpis.

Sa bawat patak ng luha, dugo at pawis mo,
Ito'y nag-aalimpuyong punglo sa puso ng masa at puso ko
Sa bawat panahon ng kahirapan at kagipitan
Nandyan ang mga kasama at masa'y
Umaagapay patungo sa rebolusyonaryong diwa,
Buhay ko may kapalit,
Kung para sa sambayanan ninais ang paglaya,
Ito ang aking tugma.

Kasama ko, Mahal ko
Hanggang sa puntod ng aking mga abo
Ito ang simbolo ng karit at maso. AP

Laygay Medikal

Paghimo sang lagundi syrup

ANG LAGUNDI ISA KA TANOM medisinal. Ginahimo nga bulong ang mga dahon sang lagundi sa mga sakit kaangay sang matig-a nga ubo, *asthma*, nagakatol nga tutunlan kag paos nga paghambal, hilanat, trangkaso, sip-on, *urinary tract infection* (UTI) kag mga pilas.

Ang paghimo sang lagundi *syrup* luwas gamiton kag indi makahalit sa ikaayong lawas.

Mga sangkap:

- 1 ka dako nga hakop nga dahon sang lagundi
- 1 ka kilo nga kalamay ukon *brown sugar*
- 10 ka tasa nga tubig

Proseso sa pagluto:

1. Laga-on sa 10 ka baso nga tubig ang mga dahon sang lagundi sulod sang 25 tubtob 30 minutos. Pagkatapos, bak-iton ini kag pabugnawon.
2. Ihaboy ang mga dahon sang lagundi. Salaon ang sabaw sini sa matinlo nga tela ukon salaan.
3. Takson sa tasa ang sabaw nga nasala kag isulod sa suludlan. Tandaan kon pila ka baso ang sabaw.
4. Magtakos sang kalamay (gamit ang tasa nga gingamit sa pagtakos sang sabaw). Takson liwat ang sabaw sang lagundi sa *ratio* nga 1 ka baso nga kalamay tumbasan sang 2 ka baso nga tubig sang sabaw sang lagundi. Isulod ini sa kaldero.
5. Isun-ad sa kalayo, segurohon nga wala sang nagbukol-bukol ukon nagabilog-bilog nga kalamay.
6. Samtang nagabukal ang *mixture*, pana-panahon nga lugayon ini.
7. Kon malapit na maglapuyot ang *mixture*, pwede lakotan sang isa ka baso nga kalamunding para may *flavor*, para namian ang mga bata. Nagaserbe man ini nga *preservative* sa ginluto nga *syrup*. Lutuon dugang sa sulod sang 2-4 minutos. Bak-iton na ini sa kalayo kag pabugnawon.
8. Lugayon ang *mixture* kag kuhaon ang mga bula-bula sa ibabaw sini. Kon indi ini makuha, amo ini ang kabangdanan nga dasig mapan-os ang *syrup*.
9. Salaon liwat ang naluto na nga *syrup*. Isulod sa matinlo nga suludlan kaangay sang lipid ukon *plastic bottle*. Ibutang ini sa lugar nga indi masapatan kag indi direkta mainitan sang adlaw para indi madula ang iya pagka-epektibo.

Dosis:

- 13 anyos-pataas = 3 ka kutsara (*3x a day* kada tapos kaon)
- 2 anyos - 13 anyos = 1 ka kutsara (*3 x a day* kada tapos kaon)
- 1month-1 anyos= 1 ka kutsarita (*3x a day* kada tapos kaon)

Pwede ilakot ini sa gatas, para magsilbi nga kalamay.

Paandam:

Ang lagundi herbal *syrup* indi pwede nga ipainom sa mga pasyente nga may *hyperglycemia* (taas ang *blood sugar*), sa mga may *diabetes* kag sa mga may *tumor*.